

IZVAJANJE REGIJSKE CERTIFIKACIJE GOZDOV PEFC V LETU 2015

Regijska certifikacija gozdov PEFC (RCG PEFC) je v letu 2015 dobila novo razsežnost. Vse več je namreč kupcev lesa, ki pogojujejo odkup lesa s certifikatom za trajnostno gospodarjenje z gozdovi. Nekateri kupci nudijo lastnikom gozdov celo nekaj več za certificiran les, drugi pa jim uredijo in plačajo potrdilo o vključenosti v regijsko RCG PEFC. V RCG PEFC je vključenih že 775 lastnikov, ki gospodarijo s skoraj 29.000 ha gozdov. Za namen rednega izvajanja RCG PEFC je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) v letu 2015 že četrtoč ocenila trajnostnega gospodarjenja z gozdovi (TGG) pri lastnikih, vključenih v RCG PEFC. Hkrati pa je bila KGZS deležna drugega nadzornega ocenjevanja izvajanja postopkov RCG PEFC s strani certifikacijskega organa Inštituta KON-CERT.

Nadzorno ocenjevanje Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije kot regijskega predstavnika

Nadzorno ocenjevanje KGZS, ki ga je izvedel certifikacijski organ Inštitut KON-CERT, se je začelo v februarju, ko sta presojevalca certifikacijskega organa ocenila izvajanje RCG PEFC na sedežu KGZS. Na administrativno izvajanje postopkov regijske certifikacije gozdov PEFC ni bilo večjih pripomb, tako je KGZS vsa neskladja izpisana pri kabinetni presoji odpravila že do konca aprila. Drugi del ocenjevanja regijskega predstavnika predstavlja ocenjevanje izvajanja regijske certifikacije gozdov PEFC na terenu, ki je trajalo od 1. junija do 11. septembra. Inštitut KON-CERT je v tem času ob prisotnosti predstavnikov KGZS opravil ocenjevanje izvajanja RCG PEFC na 17 gozdnih posestvih. Pri 3 lastnikih se je izvedlo prvo ocenjevanje, ponovno se je pregledalo 12 gozdnih posestev, ki smo jih že pregledali presojevalci KGZS, na dveh gozdnih posestvih pa je I KON-CERT ocenjeval delo presojevalcev KGZS. Certifikacijski organ je v letošnjem letu za pregled izbral gozdne posesti v Območnih enotah Zavoda za gozdove Slovenije Kranj, Bled in Ljubljana. Na sedežu certifikacijskega organa se je nato izpisalo ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti pri izvajanju RCG PEFC. Predvsem se je poudarilo **slabo obveščeno lastnikov gozdov** tako glede RCG PEFC, gozdarske zakonodaje kot tudi glede gozdarskih načrtov, s katerimi se načrtuje potrebna vlaganja v gozdove, omejitve pri gospodarjenju in tudi največji možni posek. Za odpravo neskladnosti in boljšo obveščeno lastnikov gozdov smo lastnikom gozdov vključenim v RCG PEFC poslali 421 elektronskih sporočil, 216 SMS-ov in 94 pisnih obvestil. Z obvestilom se je lastnike med drugim pozvalo naj bi v RCG PEFC vključili vse svoje gozdne parcele in v primeru najemanja gozdarskih storitev priporočili sklenitev pisne pogodbe z izvajalci gozdarskih del. KGZS je do postavljenega roka odpravila vse ugotovljene neskladnosti, s čimer je ohranila veljavnost certifikata za TGG po sistemu PEFC.

Redno letno ocenjevanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi KGZS pri lastnikih gozdov

Ocenjevalca KGZS sta v okviru letnega programa ocenila ustreznost trajnostnega gospodarjenja z gozdovi pri 16 naključno izbranih lastnikih gozdov iz cele Slovenije, ki so vključeni v RCG PEFC. V ocenjevanje je bilo izbranih 1.678 ha gozdov na 375 gozdnih parcelah. Ocenjevanje je potekalo od začetka junija do sredine oktobra. Na podlagi informacij zbranih na Zavodu za gozdove Slovenije, pri lastniku gozda ter pri ogledu gozda se je izpolnilo vprašalnik glede trajnostnega gospodarjenja z gozdom ter napisalo Zapisnik o skladnosti izvajanja zahtev TGG z določili slovenske sheme za certifikacijo gozdov. Pri ocenjevanju se je nepravilnosti ugotovilo pri 9 lastnikih gozdov oziroma pri več kot 56 % lastnikih izbranih za letošnje ocenjevanje.

Izredno ocenjevanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi pri lastnikih gozdov

Ob ocenjevanju certifikacijskega organa kako KGZS izvaja RCG PEFC pri lastnikih gozdov, sta predstavnika KGZS hkrati izvajala tudi izredno ocenjevanje gozdnih posesti in sicer tako tistih, ki so bile prvič ocenjene kot tudi tistih, ki so bile v preteklih letih že ocenjene. Na ta način se je pregledalo 15 gozdnih posesti. Na koncu izrednega pregleda se je skupaj z lastnikom izpisalo ugotovljene pomanjkljivosti pri gospodarjenju in določilo rok za njihovo

odpravo. Neskladja so bila ugotovljena pri 9 lastnikih gozdov oziroma 60 % gozdnih posesti, ki so bila pregledana pri izrednem ocenjevanju.

Zaključne ugotovitve presoj trajnostnega gospodarjenja z gozdovi pri lastnikih gozdov

Lastniki, ki so bili prvič pregledani, v 68 % primerih sami opravijo večino del v svojih gozdovi. Dva lastnika sta za izvedbo večjih sečenj koristila še medsosedsko pomoč oziroma najela poklicne izvajalce. Trije (16 %) imajo tudi registrirano dopolnilno dejavnost za posek in spravilo lesa. Še več (21 %) jih ima opravljeno NPK za vsaj sekača in gozdarskega traktorista.

Eden od vzrokov slabe informiranosti lastnikov gozdov je med drugim njihova slaba udeležba na dogodkih, ki se dotikajo trajnostnega gospodarjenja z gozdno posestjo. Le teh se udeležuje zgolj 52 % prvič pregledanih lastnikov. V postopkih gozdnogospodarskega načrtovanja jih sodeluje manj kot tretjina in manj kot tretjina jih ve, katera dela so načrtovana in koliko lahko trajno letno posekajo na svoji gozdni posesti.

V letu 2015 so bila pri rednem in izrednem ocenjevanju gozdnih posesti ugotovljena neskladja pri 58 % lastnikih gozdov. Največjo težavo lastnikom gozdov še vedno povzroča vodenje evidenc poseka in prodaje lesa, saj je bilo izmed ocenjevanih lastnikov gozdov takih, ki ne vodijo tovrstnih evidenc, skoraj 40 %. Veliko lastnikov tudi še ne upošteva zakonskega določila, da mora biti vsak stroj, ki dela v gozdu, opremljen s kompletom za primer izlitja olja. Pri ocenjevanju 37 % lastnikov gozdov, ki sami delajo v gozdu, niso imeli tako imenovanega »eko kompleta«, kar pa je bistveno boljši rezultat kot v preteklem letu. Nekateri lastniki (37 %) niso imeli popolne dokumentacije za vlaganja in posege v gozd (odločbe za sanitarno sečnjo, elaborati vlak, paša v gozdu predvidena v gozdnogojitvenem načrtu, izjava o varnosti z oceno tveganja). V dveh primerih se je izdalo neskladnost še zaradi neurejenega odvodnjavanja vlak in neuporabe biološko razgradljivega olja na področjih, kjer se to zahteva, v enem primeru pa še zaradi neizdelanih lubadark. Gozdovi, ki so bili predmet ocenjevanja, so manj obremenjeni z odpadki kot drugod po Sloveniji. Pri ocenjevanjih sta bili najdeni samo dve odvrženi platenki, ki sta bili takoj odstranjeni.

Neskladnosti pri gospodarjenju z gozdovi, ki jih je KGZS ugotovila pri rednih in izrednih ocenjevanjih v letu 2015

Vrsta neskladja	Število kršiteljev	Število kršiteljev v %
Nedovoljena paša v gozdu	1	3
Se ne vodi evidenca uporabe in prodaje lesa	12	39
Traktor ni opremljen s kompletom za izlitje olja	7	37
Odpadki v gozdu	1	3
Neizvedeni varstveni ukrepi po ujmah	1	3
Neustrezno urejeno sečišče, nesansirane vlake	2	6
Neustrezna dokumentacija za izgradnjo vlak	2	6
Neuporaba zaščitnih protivreznih hlač	2	11
Neuporaba zaščitne čelade	1	5
Neustrezna dokumentacija – odločbe ZGS, izjave o varnosti	3	9
Neuporaba bio olja za verige motornih žag	2	6
SKUPAJ	18	58

Kljub navidezno velikemu številu ugotovljenih neskladnosti, so vsi lastniki, pri katerih je KGZS ugotovila neskladnost, razen lastnika, ki je po ocenjevanju sam izstopil iz regijske certifikacije gozdov PEFC, in lastnika, ki ima rok za odpravo neskladnosti do konca leta, pravočasno in brez večjih težav odpravili nepravilnosti, zato ni bilo sprejetih nikakršnih dodatnih ukrepov.

Izdaja potrdil o vključenosti v regijsko certifikacijo gozdov PEFC

Povečanje prometa s certificiranim lesom v letošnjem letu se odraža tudi v večjem številu izdanih več potrdil o vključenosti v RCG PEFC. V letošnjem letu je bilo izdanih več potrdil kot skupaj vsa leta do sedaj. Izdanih je bilo 367 potrdil, skupaj že 705. Tako ima potrdilo več kot 91 % lastnikov, ki so vstopili v RCG PEFC. S potrdilom lastniki dokazujejo, da je bil les z njihove gozdne posesti pridobljen na trajnosten način.

Sprememba certificiranih površin gozdov v regijski certifikaciji gozdov PEFC

V regijsko certifikacijo gozdov PEFC se stalno vključujejo novi člani. Letos se je v RCG PEFC vključilo 365 lastnikov gozdov ali 47 % vseh sodelujočih. Površina tako certificiranih gozdov se je letos povečala za skoraj 12700 ha ali za 77 %. Nekaj (6) lastnikov pa je izstopilo iz RCG PEFC. Največ po sporočilu, da so bili slučajnostno izbrani za letošnje ocenjevanje TGG. Tako se baza vključenih v RCG PEFC zaradi novih vstopov, izstopov, sprememb lastništva gozdnih parcel in statusa gozdnih parcel stalno ažurira.

Priporočila za izboljšanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi:

- 1. Za svojo gozdno posest moramo voditi predpisane evidence o uporabi in prometu z gozdnimi lesnimi sortimenti.**
- 2. Ustrezno zaščitno opremo za delo v gozdu je potrebno dosledno uporabljati skladno z navodili proizvajalca.**
- 3. Vsak stroj v gozdu mora biti opremljen z opremo za primer izlitja olj (eko komplet). Takšno opremo moramo zahtevati tudi od drugih izvajalcev, ki delajo v našem gozdu.**
- 4. Po ujmah poškodovane gozdove je potrebno stalno pregledovati in jih čim prej sanirati, če smo opazili pojav gozdnih škodljivcev (podlubniki) in bolezni.**
- 5. Paša v gozdovih mora biti dovoljena s strani ZGS.**
- 6. Vsem gozdnim lastnikom se priporoča vpogled v gozdarske načrte za njihovo gozdno posest, večjim lastnikom pa tudi izdelavo posestnega načrta z namenom gospodarnejšega in ekonomsko bolj učinkovitega trajnostnega gospodarjenja z gozdno posestjo.**
- 7. Lastniki gozdov ali njihovi upravitelji bi se morali pogosteje udeleževati dogodkov s področja gozdarstva in nadgraditi svoje znanje, tako glede varnega dela v gozdu kot tudi trajnostnega gospodarjenja z gozdovi.**
- 8. Pri najemanju izvajalcev za delo v gozdu je priporočljiva sklenitev ustrezne pisne pogodbe, da zmanjšamo tveganje za nastanek poznejših neljubih dogodkov.**

Pooblaščen koordinator za izvajanje regijske certifikacije gozdov PEFC
Egon Rebec